

Sestavování osevních postupů

Nejprve je nutno stanovit strukturu plodin podle výrobního - podnikatelského záměru. K tomu je nutno mj. zjistit průměrné výnosy uvažovaných plodin za posledních 5-10 let, vybilancovat potřebu pícnin a produkci chlévského hnoje, pokud se počítá s živočišnou výrobou (zvl. chovem skotu). Větší zemědělské podniky mívají zpravidla pestřejší skladbu plodin. Skladba plodin v soukromém rolnickém hospodářství na rozdíl od zemědělských družstev či státních statků by měla být podstatně jednodušší. Vhodná specializace je jedním ze základních předpokladů dobrého ekonomického výsledku.

Známe-li výměru orné půdy a strukturu plodin, vypočítáme **velikost průměrného honu**. Předpokládají se provedené pozemkové úpravy. Délku rotace (počet honů osevního postupu) odvodíme podle % nejvíce zastoupených plodin. V ČR se osvědčují rotace 4honné až 9honné.

Při projektování návrhu osevního postupu nejprve stanovíme **rámec (kostru)**, tvořený víceletou pícninou a organicky hnojenými plodinami. Ostatní plodiny, zejména obiloviny, zařadíme mezi uvedené zlepšující plodiny. Malovýměrové plodiny se umísťují zpravidla do smíšeného honu. Kontrolujeme, zda je dodržen potřebný časový odstup mezi sklizní předplodiny a termínem setí či sázení plodiny následně (pozor na včasné zasetí ozimů). V rámci rotace je třeba zajišťovat dostatečně dlouhé cykly návratu plodin vyvolávajících únavu půdy. V rámci dané struktury plodin dbáme o dostatečnou pestrost sledů včetně zařazení meziplodin. Snažíme se vyvarovat sledů, u nichž hrozí rozšíření škodlivých činitelů (např. sled dvou plodin brukvovitých - mj. zesílený výskyt boulovitosti, krytonosce atd., sled dvou či více ozimů - zvýšené zaplevelení svízelem, heřmánkovcem a dalšími ozimými pleveli).

V zápisu osevního postupu se používají některé uzance. Pořadí honů a plodin se čísluje, do čela rotace se umísťují víceleté pícniny či organicky hnojené okopaniny, na konec osevního postupu umísťujeme tu plodinu, po níž následuje založení víceleté pícniny (zpravidla krycí plodinu s podsevem). Intenzitu hnojení hnojem vyznačujeme přiřazením křížku k názvu plodiny, přičemž $x = 20 \text{ t} \cdot \text{ha}^{-1}$, $xx = 40 \text{ t} \cdot \text{ha}^{-1}$ hnoje nebo kompostu. Doporučuje se vyznačit i zelené hnojení a vápnění k jednotlivým plodinám. Podsev se vyznačí trojúhelníkem u názvu krycí plodiny, nebo se vypíše slovem, meziplodiny dáváme do rámečku.

Příklady osevních postupů pro různé zaměření a podmínky

Polní osevní postup	
Kukuřičný a řepařský výr.typ, chov skotu	Řepařský výrobní typ, vyšší zastoupení obilnin
1. vojtěška	1. jetel luční
2. vojtěška	2. pšenice ozimá
3. pšenice ozimá	3. pšenice ozimá
4. cukrovka ^{xx}	4. cukrovka ^{xx}
5. ječmen jarní	5. ječmen jarní
6. kukuřice na siláž ^x	6. ječmen jar. + zel.hnojení
7. pšenice ozimá	7. cukrovka ^{xx} , kukuřice sil. ^x
8. cukrovka ^{xx} , luskoviny	8. ječmen jar. + oves na zel.
9. ječmen jarní s podsevem s podsevem	
Řepařský výrobní typ chov skotu	Řepařský výrobní typ chov skotu
1. jetel	1. jetel
2. pšenice ozimá ^x	2. pšenice ozimá ^x
3. ječmen jarní	3. ječmen ozimý
4. hrách	4. řepka ozimá
5. pšenice ozimá ^x	5. pšenice ozimá ^x , žito ozimé ^x
6. oves na senáž s podsevem	6. luskovinoobilní směs.s podsevem
Bramborářský výrobní typ s nižší úrodností	Bramborářský výrobní typ
1. jetel luční	1. jetel luční
2. obilovina ozimá	2. pšenice ozimá
3. obilovina jarní	3. ječmen jar.+ zelené hnojení
4. okopanina ^{xx}	4. brambory ^{xx} , kukuřice na sil. ^x
5. obilnina jarní s podsevem	5. ječmen jarní
	6. bob ^x , řepka ozimá ^{xx}
	7. pšenice ozimá
	8. pícní krycí plodina s podsevem

Polní osevňovací postup s vyšším podílem brambor	Pícninový (přířevný) osevňovací postup s meziplovinami
1. jetelotravní směska	1. vojtěška
2. brambory ^{xx}	2. vojtěška
3. pšenice ozimá	3. pšenice ozimá
4. žito ozimé	4. meziplovina ozimá, kukuřice ^x
5. brambory ^{xx}	5. oves na zeleno + podsev jílku mnohok.
6. ječmen jarní	6. řepa krmná ^{xx} , cukrovka krmná ^{xx}
7. pícní krycí plovina s podsevem	7. ječmen., strnisková meziplovina
	8. bob na zeleno + podsev

Další informace o osevňovacích sledech jsou uvedeny v kapitolách o pěstování jednotlivých plodin.